
кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін та НДЛ «Моделювання еколого-географічних систем». Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2022. С. 3-11.

2. Царик Л.П. Про окремі результати роботи викладачів і студентів кафедри у 2021-2022 роках. Матеріали звітної наукової конференції викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін та НДЛ «Моделювання еколого-географічних систем». Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2021. С. 3-8.

3. Царик Л.П. Про результати діяльності колективу кафедри геоекології.. у 2013-2019 роках та завдання на найближчу перспективу. Матеріали звітної наукової конференції викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін та НДЛ «Моделювання еколого-географічних систем». Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2020. С. 3-8.

4. https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/vnutr-shn-zabezpechennya-yakost-osv-ti.php

БАРНА І. М., к. геог. н., доцент

**КЛЮЧОВІ ПОЗИЦІЇ ЗАКОНОПРОЄКТУ
8410 «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ПРО ОЦІНКУ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ»**

З початком повномасштабної російської агресії суспільні відносини в нашій державі зазнали суттєвих змін. Непохитне бажання українців встояти вимагає від державної влади, як знаряддя регулювання взаємовідносин в суспільстві, оперативного прийняття рішень і кроків, аби їх подолати. Реагувати на загрози та виклики, зумовлені війною, прийшлося у різних галузях, у тім числі, в частині здійснення оцінки впливу на довкілля.

Оцінка впливу на довкілля (ОВД) є механізмом забезпечення екобезпеки, що має на меті унеможливити реалізацію екологічно небезпечних господарських об'єктів, шляхом аналізування проектної документації планованої діяльності. Процедура ОВД передбачає певну стадійність, яка забезпечується використанням автоматизованої інформаційної системи «Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля». Остання своєю чергою уможливорює взаємодію зацікавлених учасників громадськості, органів державної влади й суб'єктів господарювання у цифровому форматі. З огляду на воєнні дії, цілеспрямоване знищення агресором об'єктів енергетичної інфраструктури України здійснення ОВД виявилось вкрай непростою справою. Складність реалізації ОВД обумовлена ще й необхідністю діяти в межах ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля», тому видається актуальним внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

За умов правового режиму воєнного стану підготовка матеріалів з оцінки впливу на довкілля згідно вимог чинного ЗУ «Про ОВД» залишається дієвою процедурою для врегулювання відносин у сфері прийняття екологічно значимих рішень. Проте організаційний супровід процедури оцінки впливу на довкілля за умов, зумовлених повномасштабною російською агресією, на думку ініціатора Проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» є вкрай затребуваним. 1 лютого 2023 р. Кабінет Міністрів України, як суб'єкт законодавчої ініціативи, зареєстрував згаданий законопроект, який на сьогодні готується на друге читання у ВР України, пройшовши прийняття за основу за результатами голосування 11 квітня 2023 р. Його підтримав у своїй доповіді і чинний міністр профільного міністерства Р. Стрілець. За його словами, «майже 5 років практичного застосування механізму ОВД показали нам, в якому напрямку працювати над його удосконаленням. Наша мета – забезпечити післявоєнну відбудову та розвиток бізнесу відповідно до високих європейських екологічних стандартів. При цьому не витратити зайвий час, там де цього можна уникнути [4].

У публікаціях неодноразово зазначалось, що поява в українському законодавстві ЗУ «Про ОВД» наприкінці 2017

року обумовлена як внутрішніми, так і зовнішніми зобов'язаннями, взятими нашою країною. З поміж них – дотримання вимог екологічного законодавства у частині забезпечення громадянам держави безпечного для життя і здоров'я довкілля, а також виконання Україною міжнародних зобов'язань щодо імплементації положень Оргуської конвенції та Конвенції Еспоо, а також транспозиції Директив ЄС із стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля [2]. Загалом введення у дію ЗУ «Про ОВД» є значним кроком України у переході до європейських вимог та стандартів у галузі охорони довкілля [1, 2, 3].

На цьому акцентував увагу і чинний міністр. За словами Руслана Стрільця, проведення оцінки впливу на довкілля є міжнародним зобов'язанням нашої країни, виконання якого вкрай важливе під час євроінтеграційного процесу, який зараз проходить Україна.

Прихильники законопроекту додають, що внесення змін до Закону дозволить зробити процедуру ОВД зручнішою, але при цьому не втратити жодного її елемента. Адже це сьогодні один із ключових інструментів забезпечення екологічно збалансованого, сталого розвитку країни [4].

Згідно анонованих змін законопроект передбачає:

✓ зменшення часових витрат для суб'єктів господарювання, через скорочення строку або автоматизацію етапів процедури ОВД. Загалом бізнес витрачав від 216 днів. Тепер всі етапи – до 67 днів;

✓ усунення дискреційних повноважень чиновників при ухваленні рішень;

✓ переведення процедури повністю у цифровий формат [4].

Артикулюючи зміни Міністр захисту довкілля та природних ресурсів Р. Стрільць додав, що крім того, буде оновлений функціонал електронного реєстру ОВД, що дозволить забезпечити:

- зручну та ефективну участь громадськості у процедурі;
- адресне інформування про початок процедури;
- можливість онлайн підписатися на обрані справи та відстежувати перебіг їх розгляду [4].

Відтак, видається доцільним та актуальним проаналізувати пропоновані у Проекті Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» зміни. Відповідно до змісту порівняльної таблиці до Проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» зміни розпочинаються зі статті 2 і торкаються 3-9, 11,14,17 статей. Загалом вони стосуються процедурних моментів здійснення оцінки впливу на довкілля, що й зрозуміло, оскільки одним з заявлених пріоритетів власне й було скорочення термінів проведення оцінки впливу на довкілля, зокрема з 216 до 67 днів, тобто на 60%.

Насамперед, стаття 2 розширена п. 6: «Під час здійснення оцінки впливу на довкілля, уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених частинами третьою і четвертою статті 5 Закону, - уповноважений центральний орган проводить консультації з метою отримання зауважень та пропозицій щодо оцінки впливу планованої діяльності на довкілля з іншими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції з питань, що стосуються довкілля. Порядок проведення консультацій з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в процедурі оцінки впливу на довкілля встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. Такі консультації проводяться у письмовій та / або електронній формі протягом строку громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля. У разі ненадання зауважень та пропозицій протягом визначеного строку консультацій вважається, що зауваження та пропозиції відсутні». Його реалізація буде визначатися Порядком, яким введена процедура консультацій з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування стане зрозумілою.

Починаючи зі статті 4 з'являються часові обмеження, зокрема, щодо надсилання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, інформацію про висновок з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності відповідним

районним державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування не пізніше наступного робочого дня з дня їх надходження або видачі, а районні державні адміністрації та органи місцевого самоврядування оприлюднюють їх не пізніше наступного робочого дня за днем їх отримання. Норма у редакції «не пізніше наступного робочого дня за днем їх отримання» у такий спосіб регламентує роботу уповноважених територіального чи центрального органів у процесі ОВД.

На перший погляд може здатися, що всі запропоновані зміни спрямовані на підвищення ефективності роботи уповноважених територіального чи центрального органів у процесі ОВД. Але й суб'єктам господарювання з метою оптимізації часових витрат на ОВД без втрати декларованих цілей ОВД запропоновано діяти оперативно. Норма у редакції «не пізніше наступного робочого дня за днем їх опублікування» стає обов'язковою для суб'єкта господарювання. Його діяльність у процесі громадського обговорення згідно запропонованих змін тепер стосуватиметься не «органу місцевого самоврядування відповідної адміністративно-територіальної одиниці, яка може зазнати впливу..», а «органів місцевого самоврядування територіальних громад, які можуть зазнати впливу планованої діяльності...», що приводить у відповідність зміст закону до нового адміністративного устрою держави.

Суб'єкт господарювання, отримавши шанс пройти процедуру ОВД втричі швидше, згідно запропонованих законопроектном змін повинен повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля оприлюднити шляхом розміщення не менше, ніж в трьох публічних місцях (зокрема, на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально-культурного призначення, відділень поштового зв'язку, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами державної влади або органами місцевого самоврядування, та інших місцях масового перебування населення) на території, де планується провадити плановану діяльність та в усіх населених пунктах, які можуть зазнати впливу планованої діяльності. До цього такої норми

щодо кількості публічних місць для оприлюднення інформації не було.

Згідно законпроекту суб'єкт господарювання засобами реєстру подає уповноваженому територіальному органу/уповноваженому центральному органу, відомості, що підтверджують факт та дату оприлюднення суб'єктом господарювання повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля. До цього такої норми не було.

Серед пропонованих змін також і те, що згідно п. 1. ст. 5 «суб'єкт господарювання інформує уповноважений територіальний орган про намір провадити плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля шляхом заповнення форми повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, у Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля або із застосуванням інших засобів електронних комунікацій чи інформаційної системи, користувачами якої є уповноважений територіальний орган та суб'єкт господарювання».

У підсумку, процедура оцінки впливу на довкілля, передбачена ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля» є інструментом, який дозволяє громадськості, органам державної влади, органам місцевого самоврядування й суб'єктам господарювання спільно приймати рішення, які б відповідали концептуальним засадам сталого розвитку шляхом унеможливлення реалізації екологічно недопустимих та екологічно збиткових проєктів. Проте нові виклики, зумовлені російською воєнною агресією з 24.02.2022 р. вимагають змін у реалізації ОВД, яка повинна відбуватися у належний спосіб з врахуванням потреби забезпечення даних, які фігурують у Єдиному реєстрі впродовж процедури ОВД та дотримання засадничих принципів гласності, прозорості та державного регулювання. Пропоновані Проєктом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» зміни доволі революційні, з огляду на потребу швидко і ефективно перебудувати роботу, зокрема, фахівцям уповноважених територіального чи центрального органів.

Література:

1. Антонюк У. В., Джуган В. О. Правове регулювання оцінювання впливу на довкілля в Україні. URL : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/35/541/1149-1?inline=1> (дата звернення: 15.02.2023).
2. Барна І. М. ОВД як механізм забезпечення екологічної безпеки. Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Географія. 2019. № 1. С. 217-225. DOI: <https://doi.org/10.25128/2519-4577.19.2.27>
3. Процедура оцінки впливу на довкілля планованої діяльності : короткий огляд. URL : <http://epl.org.ua/human-posts/protsedura-otsinky-vplyvu-na-dovkillya-planovanoyi-diyalnosti-korotkuj-oglyad> (дата звернення 20.01.2023).
4. Уряд схвалив зміни до законопроекту про оцінку впливу на довкілля. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-skhvalyv-zminy-do-zakonoproektu-pro-otsinku-vplyvu-na-dovkillia> (дата звернення 20.01.2023).

ЧЕБОЛДА І. Ю., к. геог. н., доцент

БИОРЕГИОНАЛІЗМ ЯК ІДЕЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНІВ (НА ПРИКЛАДІ БІЛОКРИНИЦЬКОГО СТАРОСТИНСЬКОГО ОКРУГУ КРЕМЕНЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ)

Біорегіоналізм (нове проживання) - напрям у екофілософії, політико-філософська доктрина, згідно з якою любов до землі і спосіб життя формуються конкретним місцем проживання людей. У біорегіоналізмі приховано ідею децентралізації як у політичній, так і в економічній сферах. Біорегіоналізм припускає, що людський спосіб життя повинен бути сумісним з вимогою біорегіональних спільнот планети [1].

Розробниками теорії біорегіоналізму є екологісти П. Берг і Р. Десманн. Основоположні принципи були розроблені К. Сейлом і Дж. Доджем [1].